

Attitude of Operating Room Students of Hamadan University of Medical Sciences toward Their Discipline and Future Career during the Corona Virus Epidemic

Talebi M¹, Raziei F¹, Seif M^{*2}, Ahmadiania H³

1. Nahavand Faculty of Paramedical Sciences, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

2. Department of Pediatric Nursing, Nahavand Faculty of Paramedical Sciences, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

3. Department of Biostatistics, School of Public Health, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

* *Corresponding author.* Tel: +989331981960, E-mail: marzieh.seif@umsha.ac.ir

Received: May 17, 2021

Accepted: Sep 17, 2021

ABSTRACT

Background & aim: Concerns about career prospects are a topic that has recently increased in various disciplines. The aim of this study was to determine the attitude of operating room students of Hamadan university of medical sciences toward their discipline and future career during the corona virus epidemic

Methods: In this descriptive-analytical study, 170 operating room students of Hamadan university were selected by stratified sampling method. The research tool was students' attitudes toward the field of study and career prospects questionnaire which were completed as electronically and in writing. Data were analyzed using SPSS software and one-way ANOVA and independent t-test.

Results: The mean scores of student attitudes toward the field of study and career future were 29.00 ± 5.63 and 19.62 ± 3.30 , respectively. 67.1% of students had a favorable view of their field of study and 67.6% had a favorable view of their future career. Also, there were statistically significant relationships between the year of entering the university with their attitude towards the field of study ($p=0.001$) and career future ($p=0.003$), and the accommodation of students with attitude towards career future ($p=0.010$).

Conclusion: The attitude of the majority of operating room students of Hamadan university of medical sciences towards their field of study and future career was favorable at the time of the corona virus epidemic. A more complete acquaintance of people with the field of study before choosing a field, increasing the job capacity of working in the operating room and adjusting the admission capacity of students can play a significant role in strengthening these types of attitudes.

Keywords: Attitude, Discipline, Future Career, Corona Virus

نگرش دانشجویان اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی همدان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی در زمان همه گیری ویروس کرونا

مریم طالبی^۱، فاطمه رضیایی^۱، مرضیه سیف^{۲*}، حسن احمدی نیا^۳

۱. دانشکده پیراپزشکی نهاوند، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

۲. گروه پرستاری کودکان، دانشکده پیراپزشکی نهاوند، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

۳. گروه آمار زیستی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

* نویسنده مسئول. تلفن: ۰۹۳۳۱۹۸۱۹۶۰. ایمیل: marzieh.seif@umsha.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف: نگرانی در مورد آینده شغلی مقوله ای است که اخیراً در مورد رشته های مختلف روبه فزونی گذاشته است. مطالعه حاضر با هدف تعیین نگرش دانشجویان اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی همدان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی در زمان همه گیری ویروس کرونا طرح ریزی شد.

روش کار: در این مطالعه توصیفی- تحلیلی، ۱۷۰ نفر از دانشجویان رشته اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی همدان به روش نمونه گیری طبقه ای انتخاب شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه نگرش نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی دانشجویان بود که بصورت الکترونیکی تکمیل شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های آماری تی مستقل و آنالیز واریانس یک طرفه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: میانگین نمره نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی به ترتیب $29/00 \pm 5/63$ و $19/62 \pm 3/30$ بدست آمد. ۶۷/۱ درصد از دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و ۶۷/۶ درصد نسبت به آینده شغلی خود دیدگاه مطلوبی داشتند. همچنین بین سال ورود به دانشگاه با نگرش به رشته تحصیلی ($p=0/001$) و آینده شغلی ($p=0/003$)، و نیز بین محل اسکان دانشجویان با نگرش به آینده شغلی ($p=0/010$) ارتباط معنی دار آماری مشاهده شد.

نتیجه گیری: نگرش اکثریت دانشجویان رشته اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی همدان در زمان همه گیری ویروس کرونا نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود مطلوب بود. آشنایی کامل تر افراد با رشته تحصیلی قبل از انتخاب رشته، افزایش ظرفیت های شغلی کار در اتاق عمل و تعدیل ظرفیت پذیرش دانشجویان می تواند در تقویت هرچه بیشتر این نوع نگرش ها نقش بسزایی داشته باشد.

واژه های کلیدی: نگرش، رشته تحصیلی، آینده شغلی، کرونا ویروس

پذیرش: ۱۴۰۰/۶/۲۶

دریافت: ۱۴۰۰/۲/۲۷

مقدمه

دانشجویان به عنوان ارکان اساسی دانشگاه، پیکره اصلی سازمان ها و ارگان های مختلف جامعه را تشکیل می دهند و نگرش آنان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی یکی از عوامل موثر بر کیفیت خدمات

آموزشی می باشد (۱). عوامل مختلفی در دوران دانشجویی می تواند سبب علاقه و نگرش مثبت نسبت به رشته تحصیلی و یا برعکس منجر به خستگی و دلزدگی، یا ناامیدی از تحصیل شوند. نگرش های فرد در دوران مختلف زندگی هماهنگ با محیط اطراف،

دستخوش تغییر می‌شود. یکی از مراحل زندگی که بیشترین تغییر نگرش‌ها در آن روی می‌دهد، دوران دانشجویی است. تاثیر عوامل مختلف در این دوران می‌تواند باعث نگرش مثبت یا منفی دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و در نتیجه پیشرفت یا انصراف افراد از آن رشته تحصیلی شود (۲).

با گسترش بیماری کووید-۱۹ در اواخر سال ۲۰۱۹ در شهر ووهان چین، دنیا دچار تغییرات عظیمی در بسیاری از حوزه‌ها شد که علاوه بر تاثیرات بیولوژیکی، پیامدهای روانشناختی متعددی را در پی داشته و دارد (۳). افراد در طبقات اجتماعی متفاوت ممکن است علائم روانشناختی مرتبط با کووید-۱۹ را در دوران همه‌گیری این ویروس از خود بروز دهند که این افراد شامل پزشکان و پرستاران و خانواده‌های آنان، افراد قرنطینه‌شده و دانشجویان می‌باشند. در نتیجه بیماری کووید-۱۹ علاوه بر اینکه ممکن است باعث اختلالات روانشناختی چون افسردگی و استرس شود ممکن است موجب تغییر نگرش و جهان‌بینی انسان‌ها به خصوص دانشجویان دانشگاهی شود (۴).

ترکیب شناخت‌ها، احساسات و آمادگی برای عمل نسبت به یک مسأله را نگرش شخص نسبت به آن مسأله می‌گویند (۲). برای یک اشتغال مفید و کارآمد علاوه بر نگرش مثبت، وجود انگیزش شغلی امری ضروری و مهم تلقی می‌شود که آن مستلزم داشتن اطمینان از آینده شغلی است. اگر فردی، به شغل خود علاقمند نباشد، ادامه اشتغال ملالت‌آور و حتی غیرممکن خواهد بود (۵). بدین جهت می‌توان بین انگیزش شغلی و موفقیت شغلی رابطه متقابلی در نظر گرفت. نگرش مثبت نسبت به آینده شغلی، انگیزش شغلی را به همراه خواهد داشت که آن نیز موجب موفقیت شغلی خواهد گردید (۶).

متاسفانه با افزایش روبه رشد فارغ‌التحصیلان بیکار، نگرانی از آینده شغلی به مسئله‌ای جهانی تبدیل شده و مختص به کشور ما نیست (۷). بر اساس مطالعات، اکثر دانشجویان پزشکی در آمریکا نسبت به آینده

شغلی خود اطمینان کافی ندارند (۸). همچنین بیش از نیمی از دانشجویان پرستاری هنگ‌کنگ، نگرش منفی به رشته تحصیلی خود داشتند (۹). در ایران، حدود ۲۰ درصد از نرخ بیکاری مربوط به دانش‌آموختگان دانشگاه می‌باشد. در مطالعه مرزبان و همکاران، نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی‌شان نامطلوب گزارش شد (۱۰).

با توجه به اهمیت رشته‌های بهداشتی-درمانی، نگرش صحیح دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی می‌تواند موجب پیشرفت علمی دانشجویان شده و با بروز صفاتی چون دلسوزی و علاقمندی، زمینه‌ساز سلامت جسمی و روانی انسان‌ها باشد (۱۱). از آنجا که پذیرش دانشجویان بدون برنامه‌ریزی علمی و توجه به ظرفیت‌های شغلی در جامعه، می‌تواند به صورت احساس سرخوردگی و عدم انگیزش شغلی در دانش‌آموختگان جوان بروز کند، از این رو انجام مطالعات ملی و منطقه‌ای برای آگاهی از چگونگی نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود، برای پیش‌بینی رفتارهای اجتماعی و همچنین برای تفسیر پس از وقوع آن می‌تواند مفید باشد (۱۲،۸). گرچه در ایران تحقیقات زیادی در زمینه نگرش دانشجویان پزشکی و بهداشت دربارہ رشته تحصیلی و آینده شغلی‌شان صورت گرفته اما در رشته اتاق عمل که از جمله پرسنل درمانی بسیار مهم در امور بهداشتی است، تحقیقات چندانی صورت نگرفته است (۱۳،۶). لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین نگرش دانشجویان اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی همدان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی در زمان همه‌گیری ویروس کرونا صورت گرفت.

روش کار

مطالعه حاضر توصیفی-تحلیلی و از نوع مقطعی است که در دانشگاه علوم پزشکی همدان در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ انجام شد. معیار ورود به مطالعه، اشتغال به تحصیل در دانشکده‌های پیراپزشکی همدان و

۱۲ نشان‌دهنده نگرش ضعیف، ۱۳ الی ۱۸ نگرش متوسط و بیشتر از ۱۹ نگرش مطلوب نسبت به آینده شغلی می‌باشد (۱۴). این پرسشنامه مورد اعتبار محتوایی قرار گرفته است و پایایی آن نیز با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۱ محاسبه شده است (۵).

نحوه انجام کار به این صورت بود که پس از تصویب طرح در شورای پژوهشی و کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی همدان، پژوهشگر ضمن ارائه معرفی‌نامه و کسب اجازه از مسئولین دانشکده‌های مورد مطالعه، در محیط پژوهش حضور یافته و لیست تعداد دانشجویان ورودی هر سال و برنامه کارورزی دانشجویان را از واحد آموزش هر دانشکده به صورت جداگانه دریافت نمود. با توجه به عدم برگزاری کلاس‌های درسی در زمان همه‌گیری ویروس کرونا، پرسشنامه‌های مذکور در قالب فایل الکترونیکی در کانال کلاسی دانشجویان هر ورودی بارگذاری گردید و از دانشجویان خواسته شد که در صورت تمایل در مطالعه شرکت نمایند؛ همچنین به منظور تکمیل تعداد نمونه‌های هر ورودی (که به عنوان طبقات نمونه‌گیری از کل دانشجویان هر دانشکده در نظر گرفته شده بودند) پژوهشگر شخصاً در بیمارستان‌های محل کارورزی دانشجویان آن ترم تحصیلی حضور یافت و ضمن معرفی خود و بیان اهداف مطالعه و کسب اجازه از مربی مربوطه، پرسشنامه‌ها را در اختیار دانشجویان قرار داد. از دانشجویان خواسته شد که پرسشنامه‌ها را به دقت مطالعه و تکمیل نمایند. این روند در هر دو دانشکده پیراپزشکی همدان و نهاوند تا تکمیل تعداد نمونه‌های مورد نیاز ادامه یافت. اخذ رضایت برای شرکت در مطالعه، دریافت مجوزهای لازم و محرمانه‌ماندن اطلاعات درج‌شده در پرسشنامه‌ها به عنوان ملاحظات اخلاقی مورد توجه قرار گرفت.

داده‌های مطالعه با استفاده از نرم افزار آماری SPSS-16 تجزیه و تحلیل شدند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمارهای توصیفی و تحلیلی استفاده

نمایند در زمان انجام پژوهش و معیار خروج از مطالعه عدم علاقه و تمایل افراد برای شرکت در پژوهش بود. تعداد نمونه با استفاده از فرمول زیر و با در نظر گرفتن نتیجه مطالعه صمدی و همکاران، ۱۷۰ نفر محاسبه گردید (۸).

$$n = \frac{n_0}{1 + \frac{n_0}{N}} \quad n_0 = \frac{S^2 Z^2}{d^2}$$

انتخاب نمونه‌ها با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انجام شد؛ بدین صورت که ابتدا تعداد نمونه‌های مورد نیاز از هر دانشکده (با توجه به تعداد کل دانشجویان هر دانشکده) به نسبت ۱ به ۲ انتخاب شدند (۱۱۲ نفر از دانشکده همدان و ۵۸ نفر از دانشکده نهاوند)، سپس با در نظر گرفتن هر ورودی به عنوان یک طبقه و از تقسیم تعداد کل نمونه‌های هر دانشکده بر تعداد ورودی‌ها، تعداد نمونه انتخابی از هر ورودی محاسبه شد.

برای جمع‌آوری داده‌ها از فرم اطلاعات دموگرافیک (جنس، سن، سال ورود به دانشگاه، نوع اسکان، وضعیت تأهل و وضعیت درآمد) و پرسشنامه نگرش نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی دانشجویان استفاده گردید. پرسشنامه نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی بر اساس مدل سوفور^۱ و همکاران (۲۰۱۲) طراحی شده است. این ابزار شامل ۱۵ سوال (۹ سوال در مورد رشته تحصیلی و ۶ سوال در مورد آینده شغلی) می‌باشد که بر اساس مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای (کاملاً موافقم=۵)، (موافقم=۴)، (نظری ندارم=۳)، (مخالقم=۲)، (کاملاً مخالفم=۱) نمره‌دهی می‌شود. محدوده نمرات برای نگرش نسبت به رشته تحصیلی از ۹ الی ۴۵ است که نمرات پایین‌تر از ۱۸ نشان‌دهنده نگرش ضعیف، ۱۹-۲۷ نگرش متوسط و بالاتر از ۲۸ نگرش مطلوب نسبت به رشته تحصیلی را نشان می‌دهد. در خصوص نگرش به آینده شغلی محدوده نمرات کسب شده در پرسشنامه، بین ۶ تا ۳۰ می‌باشد که نمرات پایین‌تر از

¹ Sodofor

یافته ها

در مجموع از کل دانشجویان اتاق عمل دانشکده‌های پیراپزشکی همدان و نهاوند، ۱۳۸ نفر (۸۱/۱٪) به پرسشنامه الکترونیک پاسخ دادند که با تکمیل پرسشنامه‌ها به صورت حضوری به ۱۷۰ نفر رسید. اطلاعات دموگرافیک دانشجویان مورد مطالعه در جدول ۱ نشان داده شده است. بر این اساس، ۷۲/۴ درصد از دانشجویان مورد پژوهش از دانشکده پیراپزشکی همدان و ۲۷/۶ درصد از دانشکده پیراپزشکی نهاوند بودند.

شد. پس از محاسبه نمرات نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی، جهت گزارش توصیفی داده‌ها از جداول و نمودارهای توصیفی متناسب با پیوسته و گسسته بودن متغیرها استفاده شد. جهت آنالیز و پردازش آماری داده‌های این مطالعه، از آنالیز واریانس یکطرفه و آزمون مقایسات دوتایی t مستقل استفاده شد. همچنین جهت بررسی میزان تاثیر هر کدام از عوامل بر نمره نگرش از مدل رگرسیون خطی استفاده شد. سطح معنی‌دار، در تمام آزمون‌ها برابر با ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

جدول ۱. مقایسه میانگین نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی بر حسب متغیرهای دموگرافیک دانشجویان

متغیر	تعداد (درصد)	نگرش به رشته تحصیلی		نگرش به آینده شغلی	
		میانگین	سطح معنی‌داری	میانگین	سطح معنی‌داری
جنس	زن (۶۳/۵)	۲۹/۴۰±۵/۷۰	۰/۲۲۱	۱۹/۶۰±۳/۴۶	۰/۹۳۵
	مرد (۳۶/۵)	۲۸/۳۰±۵/۴۹		۱۹/۶۴±۳/۰۱	
وضعیت تاهل	مجرد (۹۴/۱)	۲۹/۱۰±۵/۶۸	۰/۳۸۵	۱۹/۶۵±۳/۳۱	۰/۶۱۱
	متاهل (۵/۹)	۲۷/۵۰±۴/۷۴		۱۹/۱۰±۳/۲۸	
نوع اسکان	خوابگاه (۵۷/۶)	۲۹/۴۵±۵/۷۶	۰/۱۷۴	۲۰/۱۶±۳/۲۳	۰/۰۱۰
	منزل شخصی (۴۱/۸)	۲۸/۲۶±۵/۳۷		۱۸/۸۴±۳/۲۸	
سال ورود	۹۵ (۱۳/۵)	۲۵/۸۲±۵/۵۳	۰/۰۰۱	۱۷/۸۶±۳/۶۷	۰/۰۰۳
	۹۶ (۲۸/۲)	۲۷/۸۵±۶/۶۵		۱۸/۹۱±۳/۸۴	
	۹۷ (۲۲/۹)	۲۹/۰۲±۴/۸۱		۲۰/۵۸±۲/۶۴	
	۹۸ (۳۲/۹)	۳۱/۱۲±۴/۵۹		۲۰/۱۹±۲/۷۹	
وضعیت درآمد	بالا (۵/۳)	۲۶/۱۱±۵/۴۸	۰/۲۱۲	۱۹/۵۵±۵/۶۳	۰/۷۱۷
	متوسط (۸۲/۴)	۲۹/۰۲±۵/۶۶		۱۹/۵۰±۳/۱۶	
محل تحصیل	همدان (۷۲/۴)	۲۹/۴۴±۴/۸۸	۰/۰۹۹	۱۹/۴۰±۳/۰۵	۰/۱۷۸
	نهاوند (۲۷/۶)	۲۷/۸۵±۷/۱۸		۲۰/۱۷±۳/۸۵	

شاخص‌های توصیفی مربوط به نمرات نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی در جدول ۲ ارائه شده است. بر اساس این جدول، میانگین نمرات نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی به ترتیب ۲۹/۰۰±۵/۶۳ و ۱۹/۶۲±۳/۳۰ بدست آمد. نتایج نشان داد که ۶۷/۱ درصد از دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و ۶۷/۶ درصد نسبت به آینده شغلی خود، دیدگاه مطلوبی داشتند (جدول ۳).

شخص‌های توصیفی مربوط به نمرات نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی در جدول ۲ ارائه شده است. بر اساس این جدول، میانگین نمرات نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی به ترتیب ۲۹/۰۰±۵/۶۳ و ۱۹/۶۲±۳/۳۰ بدست آمد. نتایج نشان داد که ۶۷/۱ درصد از دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و ۶۷/۶ درصد نسبت به آینده شغلی خود، دیدگاه مطلوبی داشتند (جدول ۳).

جدول ۲. میانگین نمرات نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی دانشجویان

متغیر	تعداد	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	میانگین	انحراف معیار
نگرش به رشته تحصیلی	۱۷۰	۹	۴۳	۲۹/۰۰	۵/۶۳
نگرش به آینده شغلی	۱۷۰	۱۱	۲۷	۱۹/۶۲	۳/۳۰

جدول ۳. توزیع فراوانی وضعیت نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی

متغیر	سطوح متغیر	تعداد	درصد
نگرش به رشته تحصیلی	ضعیف	۷	۴/۱
	متوسط	۴۹	۲۸/۸
	مطلوب	۱۱۴	۶۷/۱
نگرش به آینده شغلی	ضعیف	۵	۲/۹
	متوسط	۵۰	۲۹/۴
	مطلوب	۱۱۵	۶۷/۶

نتایج پژوهش حاضر همسو با یافته‌های عبداله‌زاده و همکاران، و غلامی و همکاران بود. عبداله‌زاده بیان می‌کند که ۵۱/۸ درصد از دانشجویان اتاق عمل شهر تبریز نگرش مثبتی به رشته تحصیلی خود داشته‌اند که یکی از دلایل مهم این نگرش مثبت، کارکردن با بیماران بی‌هوش و عدم تعامل مستقیم با بیمار و همراه بیمار عنوان شد (۱۶،۱۱).

بر اساس نتایج مطالعه حاضر نگرش اکثر دانشجویان رشته اتاق عمل دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی همدان نسبت به آینده شغلی خود مطلوب بود. این نتایج با یافته‌های پژوهش غلامی و همکاران، و مهربان و همکاران همسو می‌باشد (۱۵،۱۱). دریافت حقوق و دستمزد مناسب پس از اشتغال به کار، علاقه به محیط کار بیمارستانی و ترغیب دانشجویان توسط اساتید برای ادامه تحصیل می‌تواند زمینه افزایش انگیزه تحصیلی دانشجویان را فراهم نماید، و بازار جذب پایین رشته اتاق عمل در مقایسه با پرستاری از دلایل نگرش منفی به آینده شغلی این رشته می‌باشد (۱۵). در مقابل، مطالعه مرزبان و همکاران نشان داد که نگرش اکثر دانشجویان به آینده شغلی‌شان نامطلوب می‌باشد که این اختلاف نتایج می‌تواند به دلیل تفاوت در جامعه پژوهش مورد مطالعه با پژوهش حاضر باشد (۱۰).

مطالعات نشان داده‌اند که با نزدیک شدن به سال‌های پایانی دوران تحصیل، نگرش دانشجویان به رشته خود بر طبق تجربیات بالینی آن‌ها تغییر می‌کند و دانشجویان خود را با سایر رشته‌ها از جمله پزشکی مقایسه کرده و با گذشت زمان دل‌سرد می‌شوند

در خصوص ارتباط بین مشخصات دموگرافیک دانشجویان با متغیرهای مورد مطالعه، نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه نشان داد که میانگین نمرات نگرش نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی در ورودی‌های جدیدتر (ورودی ۹۸) به طور معناداری بیشتر از ورودی‌های قبلی (ورودی ۹۵ و ۹۶) بود ($p < 0/001$). بر اساس آزمون تی مستقل، میانگین نمره نگرش به آینده شغلی به طور معناداری در دانشجویان خوابگاهی بیشتر از گروه دیگر بود ($p = 0/010$). ولی بین نمره نگرش به رشته تحصیلی و محل اسکان دانشجویان، اختلاف معنی‌داری مشاهده نشد (جدول ۱).

بحث

در این مطالعه نگرش دانشجویان مقطع کارشناسی اتاق عمل به رشته تحصیلی و آینده شغلی‌شان مورد بررسی قرار گرفت. بر این اساس اکثر دانشجویان شاغل به تحصیل مونث بودند که این آمار حاکی از میزان علاقه آن‌ها نسبت به رشته تحصیلی در مقایسه با جنس مذکر و افزایش تعداد شرکت‌کنندگان زن در مقایسه با مردان در کنکور سراسری می‌باشد. به نظر می‌رسد که علاقه به رشته تحصیلی و رشته انتخابی می‌تواند موجب پیشرفت و ارتقای علمی دانشجویان و عدم علاقه آن‌ها منجر به دلزدگی، ناامیدی و خستگی از ادامه تحصیل شود (۱۵).

نتایج مطالعه نشان داد که نگرش اکثر دانشجویان رشته اتاق عمل دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی همدان نسبت به رشته تحصیلی خود مطلوب می‌باشد.

(۱۷). در این مطالعه نیز مشاهده گردید که با بالارفتن ترم تحصیلی، نگرش دانشجویان اتاق عمل به رشته تحصیلی خود منفی‌تر می‌شود. بنابراین لازم است که به منظور بهبود نگرش دانشجویان اتاق عمل، اقداماتی در جهت شناسایی و رفع مشکلات و موانع موجود صورت گیرد (۱۶). نتایج مطالعه حاضر با نتایج مطالعات بوگارد^۱، تن هوو^۲ و سجادی همسو بود. بوگارد بیان می‌کند که جهت‌گیری و نگرش دانشجویان در طول زمان به شکل معناداری تغییر می‌یابد (۱۷-۱۹).

همچنین در این مطالعه میانگین نمره نگرش به آینده شغلی به طور معناداری در دانشجویان خوابگاهی بیشتر از گروه دیگر بود ($p=0/01$). سالانه تعداد زیادی از دانشجویان به دلایلی چون دوری از محل سکونت، هزینه و سختی رفت و آمدهای مکرر و نداشتن امکاناتی نظیر کتابخانه مجبور به سکونت در خوابگاه هستند که این همزیستی اجباری با دیگر دانشجویان مزایا و معایبی را در پی دارد و البته این پیامدها بسته به ویژگی‌های شخصیتی افراد و میزان سختی‌های محیط متفاوت است. یکی از مهمترین مزایای سکونت در خوابگاه، تجربه زندگی مستقل از خانواده و تعامل با گروه دوستان است (۲۰). با همه‌گیری ویروس کرونا و قرنطینه و انزوای اجتماعی ناشی از آن بسیاری از فعالیت‌های آموزشی متوقف و یا دستخوش تغییر شده و میلیون‌ها دانشجو مجبور به ادامه تحصیل از راه دور شدند که این خود موجب تشدید تأثیرات روانی ناشی از کرونا شد (۲۱، ۲۲). از این رو حضور دانشجویان در خوابگاه پس از قرنطینه‌های طولانی مدت را می‌توان به عنوان عاملی موثر در بهبود روحیه و نگرش آنان به آینده شغلی‌شان ذکر کرد. نتایج مطالعه حاضر همسو با نتایج مطالعه غلامی و غیرهمسو با یافته‌های مطالعه خمرنیا و همکاران بود (۱۱، ۲۳).

از نقاط قوت این مطالعه بررسی نگرش دانشجویان هر دو دانشکده پیراپزشکی همدان و نهاوند بود. با این وجود برای تعمیم نتایج پژوهش حاضر به کل دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های کشور در رشته مورد نظر، نیاز به انجام مطالعات وسیع‌تر در سایر دانشگاه‌ها می‌باشد. از آنجایی که این مطالعه مقطعی و به صورت خودگزارشی بود که ممکن است در ارزیابی صحیح از وضعیت نگرش دانشجویان تا حدودی فاصله ایجاد کند، لذا پیشنهاد می‌شود مطالعات بعدی به صورت طولی انجام پذیرد. همه‌گیری ویروس کرونا، ترس از بیماری و مشکلات کادر درمان در مبارزه با این ویروس، از دیگر محدودیت‌های این مطالعه این بود که ممکن است در پاسخ دانشجویان تأثیر گذار بوده باشد.

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که نگرش اکثر دانشجویان رشته اتاق عمل دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی همدان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود مطلوب می‌باشد. همچنین، عوامل مختلفی از جمله محل اسکان، سال ورود به دانشگاه و ترم تحصیلی در این نوع نگرش تأثیر گذار بودند. از آنجایی که نگرش مثبت و علاقه به رشته تحصیلی می‌تواند یکی از عوامل مهم و تأثیر گذار در آینده شغلی فرد باشد، لذا با توجه به تنوع زیاد رشته‌های دانشگاهی، ضرورت مشاوره‌های تخصصی و جامع قبل از انتخاب رشته با افراد احساس می‌شود تا فرد با شناخت کامل و نگرش مثبت نسبت به انتخاب رشته اقدام نماید.

تعارض منافع

هیچگونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

¹ Boogard

² Ten Hoeve

تشکر و قدردانی

و با کد اخلاق IR.UMSHA.REC.1399.263 بود. از همه کسانی که در اجرای طرح و گردآوری داده‌ها مشارکت داشتند، تقدیر و تشکر می‌شود.

این مطالعه حاصل طرح پژوهشی دانشجویی مصوب دانشگاه علوم پزشکی همدان به شماره ۹۹۰۴۲۴۲۶۴۵

References

- 1- O'Leary S. Graduates' experiences of, and attitudes towards, the inclusion of employability-related support in undergraduate degree programmes; trends and variations by subject discipline and gender. *Journal of Education and Work*. 2017;30(1):84-105.
- 2- Alizadeh S, Cigarchian M. The attitude of midwifery students about their field of study. *Research in medical education*. 2014;6(2):59-65 [Persian].
- 3- Banerjee D. The other side of COVID-19: Impact on obsessive compulsive disorder (OCD) and hoarding. *Psychiatry Research*. 2020;288:112966.
- 4- Shahyad S, Mohammadi M. Psychological impacts of Covid-19 outbreak on mental health status of society individuals: a narrative review. *Journal of Military Medicine*. 2020;22(2):184-92 [Persian].
- 5- Parsa P, Dogonchi M, Gheysvandi E, Parsa B. Effective Factors on Attitudes toward Job Prospect among PhD Students. *Pajouhan Scientific Journal*. 2019;17(4):25-31 [Persian].
- 6- Sadrearhami N, Atarod S, Kalantari S. Medical Students' Attitude Towards their Field of Study and Future Career. *Iranian Journal of Medical Education*. 2004(11):78-80 [Persian].
- 7- Barber S, Brettell R, Perera-Salazar R, Greenhalgh T, Harrington R. UK medical students' attitudes towards their future careers and general practice: a cross-sectional survey and qualitative analysis of an Oxford cohort. *BMC medical education*. 2018;18(1):1-9.
- 8- Samadi MT, Taghizadeh J, Kashitarash Esfahani Z, Mohammadi M. Evaluating environmental health students' attitudes toward their discipline and future career in Hamedan university of medical sciences in 2008. *Iranian journal of medical education*. 2010;9(4):331-6 [Persian].
- 9- Law W, Arthur D. What factors influence Hong Kong school students in their choice of a career in nursing? *International Journal of nursing studies*. 2003;40(1):23-32.
- 10- Marzban A, Marzban H. Attitudes of nurse students toward their discipline and future career in Hormozgan University of medical sciences. *Journal of Development Strategies in Medical Education*. 2018;5(2):22-32 [Persian].
- 11- Gholami A, Hesari B, Gazerani A, Ardameh M, Khani I, Boloki H. Attitude of students toward their field of study and future career in Neyshabur University of medical sciences. *Journal of Neyshabur University Medical Science* 2016;4(1):9-16 [Persian].
- 12- Moghadam FA, Azad SA, Sahebalzamani M, Farahani H, Jamaran M. An investigation on the level of awareness, attitude, and interest among medicine, dentistry, and pharmacy students toward their majors on entering university: the case of Islamic Azad University, Tehran medical sciences branch. *Journal of family medicine and primary care* 2017;6(4):784-790.
- 13- Hedayati Z, Seifi N, Hekmatfar S, Badakhsh S. Attitudes of Shiraz dental students toward their discipline and future career. *Iranian Journal of Medical Education*. 2012;12(3):83-176 [Persian].
- 14- Hafferty FW, Boulger JG. A look by medical students at medical practice in the future. *Journal of medical education*. 1986;61(5):359-67.
- 15- Mehrabian F, Dadashkhah Z, Karimi Z. Attitude of environmental health students toward their discipline and future career in Guilan university of medical sciences. *Research in Medical Education*. 2012;4(1):43-8 [Persian].
- 16- Abdollahzadeh F, Lotfi M, Mirza Aghazadeh A, Etebari Asl Z. Attitude of Operating Room Students towards their Field of Study. *Iran Journal of Nursing*. 2014;27(90):65-72 [Persian].
- 17- Ghaderi M, Sajadi K, Vahabi A, Nouri B. Evaluation of laboratory sciences students' attitude toward their field of study and future career in Kurdistan University of Medical Sciences. *Zanko Journal of Medical Sciences*. 2016;16(51):52-60 [Persian].

- 18- Ten Hoeve Y, Castelein S, Jansen WS, Jansen GJ, Roodbol PF. Nursing students' changing orientation and attitudes towards nursing during education: A two year longitudinal study. *Nurse education today*. 2017;48:19-24.
- 19- Van den Boogaard T, Roodbol P, Poslawsky I, ten Hoeve Y. The orientation and attitudes of intermediate vocational trained nursing students (MBO-V) towards their future profession: A pre-post survey. *Nurse Education in Practice*. 2019;37:124-31.
- 20- Godrati Z, Moradi A. Comparison of the effectiveness of psychological capital training and behavioral activation on hope in female students in dormitories of Isfahan University. *Women in Development and Politics*. 2020;18(2):293-312 [Persian].
- 21- Rashidi H. A mathematical optimization model for allocating student dormitories in corona-living conditions. *Journal of Decisions & Operations Research* 2020;5(2):188-203. [Persian]
- 22- Patelarou AE, Konstantinidis T, Kartsoni E, Mechili EA, Galanis P, Zografakis-Sfakianakis M, et al. Development and Validation of a Questionnaire to Measure Knowledge of and Attitude toward COVID-19 among Nursing Students in Greece. *Nursing Reports*. 2020;10(2):82-94.
- 23- Khammarnia M, Shokohian F, Eskandari S, Kassani A, Setoodezadeh F. Students' attitudes toward their education and job prospects in Zahedan health school in 2015. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*. 2017;15(11):1003-14 [Persian].